

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΥ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΜΑΣ

ΣΤΟ ΥΠΕΘΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Το 1985, οι εξελίξεις στην Ελληνική Οικονομία παρουσίασαν σημαντικές διαφοροποιήσεις από τους αρχικούς στόχους που είχαν τεθεί στην αρχή του έτους. Οι διαφοροποιήσεις αυτές εντοπίζονται κυρίως στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών, στα ελλείμματα του Δημοσίου και στον πληθωρισμό.

Επιδείνωση παρατηρήθηκε και στα ελλείμματα των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών. Οι εξελίξεις αυτές έχουν σαν αποτέλεσμα το Έλλειμμα του Δημόσιου Τομέα να ξεπεράσει το 18% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Οι οικονομικές εξελίξεις χαρακτηρίστηκαν από την σημαντική ανατροπή των αρχικών προβλέψεων προς το χειρότερο.

Οι σημαντικές αποκλίσεις που σημειώθηκαν θα πρέπει να αποδωθούν, κύρια στα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας που είχαν σαν αποτέλεσμα την έξαρση των βασικών μακροοικονομικών ανισοροπιών, αλλά και στην επίδραση εξωγενών παραγόντων, όπως η ταξιδιωτική οδηγία των Η.Π.Α. που επηρέασε τις συναλλαγματικές εισπράξεις από τον Τουρισμό κατά 200-300 εκατ. δολάρια.

Η κατάσταση αυτή τόσο στον πληθωρισμό, όσο και στα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών δεν μπορούσε να συνεχιστεί. Ελλείμματα της τάξης των 3 δισ. δραχμών, οδηγούν σε ανάλογη αύξηση του εξωτερικού Δημόσιου χρέους, σε μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας, με αποτέλεσμα η χώρα να οδηγηθεί σε συναλλαγματικά αδιέξοδα.

Αντιμετωπίζοντας αυτή τη σοβαρή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης, ξεκίνησε τον περασμένο Οκτώβρη διετές πρόγραμμα εξυγίανσης της οικονομίας. Πρωταρχικός στόχος είναι η αντιμετώπιση των μεγάλων ελλειμμάτων στο ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών, του υψηλού πληθωρισμού και των άλλων παραγόντων που εμποδίζουν την οικονομία να μπει στην πορεία των διαρθρωτικών αλλαγών, οι οποίες είναι απαραίτητες για την οικονομική ανάπτυξη.

Το Πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας αποτελείται από τα παρακάτω μέτρα.

- Άμεση εφάπαξ υποτίμηση της δραχμής κατά 15%.
- Τροποποίηση του συστήματος Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής, με βάση την προβλεπόμενη εξέλιξη των τιμών στο επόμενο τετράμηνο και αφαίρεση της επίπτωσης του εισαγόμενου πληθωρισμού.
- Καθιέρωση διά νόμου, για το 1986 και το 1987, ως ανώτατου ποσοστού αύξησης των αποδοχών εκείνου που προκύπτει από την τροποποιημένη ΑΤΑ.

- Έκτακτη εφάπαξ εισφορά επί των κερδών των επιχειρήσεων και ελευθέρων επαγγελματιών.
- Η αύξηση των αγροτικών τιμών σε επίπεδα χαμηλότερα από τον επιδιωκόμενο πληθωρισμό.
- Άσκηση ελέγχου τιμών ιδιαίτερα στον τομέα των εισαγωγών.
- Μείωση του συνολικού ελλείμματος του δημόσιου τομέα ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, κατά τέσσερις μονάδες σε σύγκριση με το 1985.
- Καθιέρωση, προσωρινά, για ένα ευρύ φάσμα εισαγωγών, της υποχρεωτικής κατάθεσης προκαταβολών στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Με την κατά 15% υποτίμηση της δραχμής, επιδιώκεται προώθηση των εξαγωγών και κάμψη των εισαγωγών μέσα από την μεταβολή των όρων εμπορίου και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Οικονομίας. Με το σύστημα προκαταβολών επιδιώκεται παραπέρα κάμψη των εισαγωγών.

Η πράγματι αυστηρή εισοδηματική πολιτική θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα, τόσο στη συγκράτηση των εισαγωγών, όσο και στη συγκράτηση του κόστους των εγχώριων προϊόντων. Με την καθιέρωση του υπολογισμού της ΑΤΑ με βάση τον προβλεπόμενο πληθωρισμό αντί αυτού του προηγούμενου τετραμήνου θα σπάσει ο φαύλος κύκλος της ανατροφοδότησης των τιμών μέσω του κόστους εργασίας, το οποίο με το προηγούμενο σύστημα της ΑΤΑ, απορροφούσε οποιεσδήποτε προηγούμενες αυξήσεις τιμών. Παράλληλα με την αφαίρεση του εισαγόμενου πληθωρισμού από την ΑΤΑ, μια αύξηση των τιμών των εισαγομένων πρώτων υλών επιδρά στο κόστος παραγωγής μόνο άμεσα μέσω του κόστους των πρώτων υλών και αποφεύγεται η έμμεση επίδραση της μέσω της ενσωμάτωσης της στο κόστος εργασίας. Η νέα όμως εισοδηματική πολιτική δεν περιορίζεται μόνο στη συγκράτηση της αμοιβής της εξαρτημένης εργασίας. Παράλληλα με την εφ'άπαξ προοδευτική εισφορά επί των κερδών των ανωνύμων εταιρειών και των εισοδημάτων των αυτοαπασχολούμενων, η εισοδηματική πολιτική καλύπτει όλες τις κατηγορίες εισοδημάτων.

Οι οικονομικές εξελίξεις των τελευταίων μηνών δεν αποκλίνουν από τους στόχους του σταθεροποιητικού προγράμματος και έχουν ήδη αρχίσει να διαφαίνονται τα πρώτα ευνοϊκά αποτελέσματα από την εφαρμογή των μέτρων. Δεν κρίθηκε έτσι μέχρι τώρα αναγκαία η λήψη συμπληρωματικών διορθωτικών μέτρων για να πραγματοποιηθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί.

Η διατήρηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε υψηλά επίπεδα στους δύο τελευταίους μήνες του 1985, αποδίδεται σε σημαντικό βαθμό, σε έκτακτους παράγοντες και ιδιαίτερα στη συνέχιση των κερδοσκοπικών τάσεων στην οικονομία, που συνέβαλαν στην επίσπευση εισαγωγών και παρακράτηση συναλλαγματικών εισπράξεων στο εξωτερικό. Οι τάσεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν κάτω από τις συνθήκες της φημολογίας που καλλιεργήθηκε κατά την περίοδο αυτή και τροφοδότησε τις προσδοκίες για νέα υποτίμηση της δραχμής. Οι παράγοντες αυτοί ήταν παροδικοί και έχουν ήδη εκλείψει.

Η προσωρινή έξαρση την καταναλωτικής δαπάνης, μετά τα μέτρα της 11.10.85, είχε σαν αποτέλεσμα η εθνική ιδιωτική κατανάλωση να αυξηθεί το 1985 κατά 2,9% σε σταθερές τιμές. Αντίθετα η δημόσια κατανάλωση μετά τα μέτρα του Οκτώβρη παρουσίασε σημαντική επιβράδυνση με αποτέλεσμα ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της να διαμορφωθεί στο 2,2%.

Οι εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα της οικονομίας στο τελευταίο τρίμηνο του 1985, μπορούν να ερμηνευθούν από την καταναλωτική συμπεριφορά των ιδιωτών, που έσπευσαν να αγοράσουν, διαρκή κυρίως καταναλωτικά αγαθά, προκειμένου να αποφύγουν το κόστος της υποτίμησης.

Η έντονη φημολογία για νέα υποτίμηση που επεκράτησε μέχρι το τέλος του 1985 και τις αρχές του 1986, ήταν ένας σημαντικός πρόσθετος λόγος για την δυσμενή διαμόρφωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στους τελευταίους μήνες του 1985.

Τα μέτρα σταθεροποίησης που έχουν ληφθεί προβλέπεται να οδηγήσουν σταδιακά στην μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών σύμφωνα με τις προβλέψεις. Η μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών κατά το 1986, θα προέλθει, εν μέρει, από την επιβολή των υποχρεωτικών προκαταβολών στις εισαγωγές.

Συγκρίνοντας τις εγκρίσεις για εισαγωγές που αντιστοιχούν στις προκαταβολές που κατατέθηκαν στην Τράπεζα της Ελλάδος μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου με τις αντίστοιχες εγκρίσεις την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, προκύπτει σημαντική μείωση των εισαγωγών που υπόκεινται στο μέτρο των υποχρεωτικών προκαταβολών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος στο δίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου το έλλειμμα του Ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε κατά 33,8% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 1985.

Το μεγαλύτερο μέρος της βελτίωσης αυτής προήλθε από το ισοζύγιο καυσίμων και από την αύξηση των καθαρών εισπράξεων από την ΕΟΚ; Η βελτίωση αυτή θα πρέπει να αποδοθεί τόσο στη διεθνή συγκυρία που

είχε σαν αποτέλεσμα την πτώση της τιμής του πετρελαίου, όσο και στην εφαρμογή της δέσμης των σταθεροποιητικών μέτρων .

Η μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα προέλθει τελικά από τον έλεγχο των παραγόντων που βρίσκονται στη ρίζα των σημερινών ανισορροπιών, δηλαδή από την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων και από τον περιορισμό της υπερβάλλουσας εσωτερικής ζήτησης που επηρέασε δυσμενώς την πορεία των εισαγωγών. Το κόστος εργασίας στην Ελλάδα σε σχέση με το αντίστοιχο κόστος στις ανταγωνίστριες χώρες-που είναι ασφαλέστερος δείκτης της ανταγωνιστικότητας μακροχρόνια από ότι οι σχετικές τιμές-μετά από διόρθωση για τις μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, δείχνει σημαντική βελτίωση μετά τον Οκτώβρη του 1985 και η βελτίωση αυτή αναμένεται ότι θα έχει ευνοϊκές επιπτώσεις στις εισαγωγές και στις εξαγωγές στους αμέσως προσεχείς μήνες.

Είναι αυτονόητο , ότι το ευνοϊκότερο διεθνές περιβάλλον θα διευκολύνει επίσης την επίτευξη του στόχου αυτού. Οι τιμές του πετρελαίου εμφανίζουν σημαντική πτώση από τον περασμένο Δεκέμβρη. Ευνοϊκές θα είναι επίσης οι επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών από τη διαφαινόμενη μείωση των επιτοκίων διεθνώς και τη σημαντική μείωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του δολλαρίου απέναντι στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα και στα άλλα νομίσματα.

Η πληθωριστική έξαρση που εκδηλώθηκε στους τελευταίους μήνες του 1985, προκλήθηκε βασικά από την υποτίμηση της δραχμής και την παράλληλη αναπροσαρμογή των τιμολογίων των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών που ήταν απαραίτητη για την μείωση των διαχειριστικών τους ελλειμμάτων. Η ένταση των τελευταίων αυτών παραγόντων υποχώρησε μετά τον Δεκέμβρη με αποτέλεσμα ο ρυθμός πληθωρισμού να παρυσιάσει στους δύο πρώτους μήνες του 1986 σαφή σημεία επιβράδυνσης. Η διαδικασία αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού έχει ήδη αρχίσει. Είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό, ότι στο δίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε μόνο κατά 1,6% έναντι ανόδου 2,1% στο αντίστοιχο δίμηνο του 1985. Η επιβράδυνση της αύξησης των τιμών αναμένεται να συνεχισθεί και τους προσεχείς μήνες.

Η εξέλιξη του πληθωρισμού στο πρώτο τρίμηνο του 1986, είναι ικανοποιητική με αποτέλεσμα ο στόχος που είχε τεθεί, μετά τα μέτρα, για αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή μέσα στο έτος κατά 16% να θεωρείται, με τα δεδομένα που υπάρχουν, απόλυτα εφικτός.

Η αύξηση του δείκτη στο πρώτο τετράμηνο του έτους είναι μικρότερη του 7%. Τόσο οι μέχρι τώρα ευνοϊκές εξελίξεις στην τιμή του δολλαρίου και των τιμών των υγρών καυσίμων, όσο και η ευνοϊκή επίπτωση από την εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος, αναμένεται να επηρεάσουν ευνοϊκά τις τιμές και κατά τους επόμενους μήνες, με αποτέλεσμα τα μέσα επίπεδα του δείκτη να διαμορφωθούν σε επίπεδα χειρότερα από ότι αρχικά είχε προβλεφθεί.